

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009. május 11.

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2009. május 11. 8:00

I. SZÖVEGÉRTÉS

Időtartam: 60 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Pozorne si prečítajte text a vypracujte nasledovné úlohy!**Na dušu človeka pôsobia aj farby**

Farebný odtieň, ku ktorému sa človek prikláňa, opanuje jeho myslenie, vplýva na jeho usilovnosť či snaženie. Svetlé, vyrovnané a harmonické farby napomáhajú pozitívnemu naladeniu a tým i k liečeniu chorôb. Farby, ktorými sa človek obklopuje, sú výrazom jeho myslenia a konania, charakteru, sú zrkadlovým odrazom duše. Farby pôsobia na myseľ človeka, majú silu, ktorá môže zvýšiť vitalitu, ale rovnako môžu vyvolať aj depresie. Každá farba bez ohľadu na odtieň, vplýva na dušu a na organizmus človeka. Aj farby majú silu a tá môže prispieť k splneniu nejakého predsavzatia, ale aj k urýchleniu liečivých procesov.

Človek s dobrým charakterom a pozitívnymi vlastnosťami má rád svetlé farby. Osoba, ktorá sa nachádza na ceste k evolúcii vedomia, odmieta tmavé farby, pretože tie nenaladia človeka pozitívne, ale pôsobia skôr deprimujúco. Neharmonické a tmavé farby majú nízky počet vibrácií a vyvolávajú telesnú nevoľu. Nič nehovoriace farby, akou je čierna a šedá, nevyvolávajú v človeku ani radosť ani dobrý pocit. Farbami je ovplyvnené magnetické pole človeka. Ľudia dnes vedia ešte málo o zákonitých súvislostiach spočívajúcich vo farbách. Napríklad izby v nemocniciach sú bez ozdôb a v nevýrazných farbách, zväčša v bielej alebo bledosivej. Tieto farby vyvolávajú nízke vibrácie, čo odoberá pacientom silu a ťažšie sa uzdravujú. Svetlé a pastelové farby by priniesli chorému pokoj, pomoc a skoršie uzdravenie. Keby ľudia chápali duchovné zákony a ich súvislosti, poznali by silu a moc myšlienok a taktiež účinky farieb na myseľ a dušu človeka. Príjemné farebné odtiene prispievajú k zladeniu duše a celého organizmu. Svetlé, harmonicky zladené farby sú nosičmi života a prinášajú človeku silu. Človek si vyberá farby pri obliekaní, ale aj pri zariaďovaní bytu podľa svojho vedomia a charakteru. Duchovne prebudený človek milujúci poriadok, zladí farby jednu s druhou. Má rád červenú farbu, ale taktiež hnedú farbu zeme. Červená farba predstavuje dynamický element, má ju rado mnoho ľudí a zodpovedá ich vlastnostiam. Každá vlastnosť však môže smerovať k jednostrannosti a stať sa nebezpečnou, keď sa človek neustále nekontroluje. Ak si neprivlastní ďalšie dobré vlastnosti, potom môže červená farba poháňať jednostranného človeka k vášni, agresivite, chybným rozhodnutiam. Hnedá farba môže pôsobiť uspokojujúco, avšak svedčí o určitej duchovnej viazanosti. Farba zeme je nositeľkou materiálneho. Človek, ktorý sa prikláňa k matérii, dáva prednosť tmavým, hnedým farbám. Hnedá farba však môže pôsobiť na červenú oslabujúco a v tejto kombinácii môže aj harmonizovať. Svetiace farby prírody vplývajú na myseľ človeka a každý jeho orgán. Zelená prírody je účinná vtedy, keď je presvietená zlatými lúčmi slnka. Vtedy pôsobia na človeka dva vibračné stupne – liečivá sila slnka a upokojujúca zelená farba prírody. Všetko bytie i matéria sa zakladá na vibráciách a každé telo, najmä človek, je obklopený dynamickým magnetickým poľom. Magnetické pole impulzívneho človeka priťahuje nepokojné a disharmonické vibrácie. Takýto človek má sklon k nesprávnym rozhodnutiam a depresiám, ale aj k agresivite. Nervózni ľudia by mali dávať prednosť zeleným a bledomodrým farbám. Jemná modrá vplýva na nervózneho človeka upokojujúco, zvyšuje jeho kreativitu, a to najmä vtedy, keď sa k nej pridá zlatý tón. Vysokovibračné sily modrého neba účinkujú vyrovňavajúco a harmonicky. Duchovné sily sa dostanú do akcie vtedy, keď je myseľ pokojná. Keď sa ráno prikloní časť Zeme k Slnku, potom sú zlaté a modré farby neba zvlášť aktívne a pôsobia na človeka, ktorý je ešte v pokoji, veľmi silne. To isté platí aj večer, keď sa časť zeme odkloní od Slnka. Jemné zlaté lúče Slnka, ktoré sa ľahko zmiešajú s vibráciami modrého neba, vplývajú intenzívne na človeka s chorou myseľou.

Človek sa musí usilovať zušľachtiť si svojich päť zmyslov a tiež vyprosiť si vnútornú liečivú silu. Až potom budú farby účinné. O čo je ušľachtilejšia duša človeka, o to svetlejšie sú jeho šaty, o to jednoduchšie je jeho vystupovanie. Duchovná zrelosť sa totiž prejavuje vo farbách. Vonkajšok je, ako aj porekadlo hovorí, zrkadlovým odrazom duše človeka.

ÚLOHY**I. Odpovedajte na otázky:**

1. Aké farby pôsobia na človeka pozitívne?

.....

2. Aké farby pôsobia na človeka deprimujúco?

.....

3. Aké farby by mali uprednostňovať nervózni ľudia?

.....

4. V akých situáciách (kedy) si vyberá človek farby?

.....

5. Ktorá farba je farbou zeme?

.....

za každú správnu odpoveď 0,5 bodu, spolu:

2,5 bodu	
----------	--

II. Napíšte ku každému slovu jedno synonymum!

сила:.....

пôsobit':.....

bytie:.....

nebo:.....

vonkajšok:.....

za každú správnu odpoveď 0,5 bodu, spolu:

2,5 bodu	
----------	--

III. K nasledovným cudzím slovám napíšte slovenský ekvivalent!

element:.....

matéria:.....

kreativita:.....

vitalita:.....

za každý výraz 1 bod, spolu:

4 body	
--------	--

IV. Povedzte jedným slovom!

a) slovesom

dávať prednosť:.....

vrátiť zdravie:.....

pôsobiť uspokojujúco:.....

za každú správnu odpoveď 0,5 bodu, spolu:

1,5 bodu	
----------	--

b) podstatným alebo prídavným menom

človek s dobrým charakterom:.....

človek, ktorý sa prikláňa k matérii:.....

duchovne prebudený človek:.....

izba bez ozdôb:.....

za každú správnu odpoveď 0,5 bodu, spolu:

2,5 bodu	
----------	--

V. Označte slovo, ktoré je synonymom hrubo vytlačených slov !**vibrácia** - a/ točenie b/ chvenie c/ skákanie**intenzívny** - a/ silný; b/ slabý c/ nudný**impulzívny** - a/ prudký b/ pomalý d/ slabý*za každú správnu odpoveď 0,5 bodu, spolu:*

1,5 bodu	
----------	--

VI. Napíšte výrazy s opačným významom (zmeňte podčiarknuté slová) !jednostranný človek:.....odoberať silu:.....chybné rozhodnutia:.....pôsobí aktívne:.....harmonické vibrácie:.....*za každú správnu odpoveď 0,5 bodu, spolu:*

2,5 bodu	
----------	--

**VII. Napište dialóg – diskutujte s kamarátom/kamarátkou o obľúbenej farbe/farbách!
(4 otázky a 4 odpovede)**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

za každú obsahovo a štylisticky správnu (zrozumiteľnú) vetu 0,5 bodu, spolu:

4 body	
--------	--

VIII. Preložte do maďarčiny:

- Človek s chorou myslou:.....

-Človek milujúci poriadok:.....

Vonkajšok je zrkadľovým odrazom duše:.....

za každý správny preklad 1 bod, spolu:

3 body	
--------	--

IX. Preložte do slovenčiny

- Előnyben részesítem a meleg színeket:.....

- Az idősebb hölgyek a sötét színeket kedvelik:.....

za každý gramaticky a štylisticky správny preklad 2 body, spolu:

4 body	
--------	--

X. Vyhl'adajte v texte 2 slová, ktoré sú odvodené od slovesa nosiť

.....
za každý správny príklad 0,5 bodu, spolu:

1 bod	
-------	--

XI. Nájdite v texte 2 slová, v ktorých sa uplatňuje rytmický zákon.

.....
za každý správny príklad 0,5 bodu, spolu:

1 bod	
-------	--

	maximális pontszám	elért pontszám
I. Szövegértés	30	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Szövegértés		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009. május 11.

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2009. május 11. 8:00

II. SZÖVEGALKOTÁS

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Dôležité informácie

Vyberte si jednu z troch nasledujúcich literárnych tém a napíšte slohovú prácu v rozsahu asi 500 slov.

Pri riešení úloh na tvorenie textu je povolené používať slovník slovenského pravopisu, jednojazyčný aj dvojjazyčný slovník, prípadne antológiu slovenskej literatúry.

II. Úlohy na tvorenie textu

1. PREDSTAVENIE LITERÁRNEHO DIELA

Motív skamenelého hriechu v balade Jána Bottu Margita a Besná

To veliké, hrozné bralo, ten hriech skamenelý.
 Neraz doň hrom ešte udrie, neraz Váh doň búši,
 Kým popraje boh pokoja totej biednej duši.
 Nejedna plť na tom mieste ešte sa rozletí,
 Kým sa miera nedoplní nevinných obetí.
 A len potom celým Váhom – tak to povedajú –
 Poletí plť spievajúci dolu ku Dunaju.

(Ján Botto: Margita a Besná)

Vychádzajte z citátu, ale k riešeniu úlohy použite celý text. Pokúste sa opísať dej balady. Sformulujte príčiny, ktoré viedli k tragédii. Všímajte si, ako charakterizuje autor hrdinky. Poukážte na význam prírodných motívov v rozvíjaní baladického deja.

Žáner úlohy: *INTERPRETÁCIA*

2. AKTUÁLNE SPOLOČENSKÉ PROBLÉMY VO SVETLE LITERATÚRY

Vnímanie materinského jazyka (slova) v literatúre a jeho perspektívy v kruhu Slovákov žijúcich v Maďarsku

Neslýchané,
 čo je to poézia,
 niet nad ňu bozku ani nápoja.
 Zapriahol som vás, slová, kone vrané,
 bez vás ja nemám,
 bezo mňa nemáte vy pokoja.

Život a šťastie v obyčajnom slove
 viac obsiahnuté sú než kdekofvek.
 Ó, slovo moje staré, vždy buď nové,
 svet očaruj, buď dnešok, a buď vek!

.....

Aj hudba v tom byť musí: slovo matné
 zaspievať musí, aby chutilo.
 Človek je vyprahnutý, ľudstvo hladné:
 pieseň a myšlienka je viac než chlieb,
 je viac než všetko iné,
 Čo sa na zemeguli zrodilo.

(Ján Smrek: Neslýchané)

Chuť do života scvrká sa a bledne.
 Nediv sa, osud, ak ťa nemám rád.
 Krotnú už moje city neposedné,
 suší ich smäd a morí väčný hlad.

Tratia sa slová, chlieb môj každodenný,
 trhá sa poézie zlatá niť.
 Trápia ma slová: "lenni vagy nem lenni,"
 Lepšie rečeno: byť a či nebyť.

Básnik bez slov je ako slepé húsa.
 Myšlienky z mozgu von nedostanú sa,
 hynú v žalári lebky zavreté.

Tu, kde nám už aj ilúzie miznú,
 voláš ma ešte na poslednú triznu...
 A čo potom s básnikom na svete?

(Gregor Papuček: Osudu)

Vyberte si z uvedených básní jednu a vyhledejte k nej další báseň z antologie s podobnou tematikou (například Ján Smrek: Triumf, strana 505-506, alebo úryvok z básne P. O. Hviezdoslava: Mňa kedys' zvädzal svet, strana 187).

Pozorne si prečítajte obidva texty. Všimajte si, ako vnímajú obaja autori slovo, čo pre nich znamená a aký vzťah majú k materinskému jazyku. Pokúste sa objaviť spoločné a rozdielne črty oboch vybraných textov. Pouvažujte nad tým, akú perspektívu má slovenský jazyk v kruhu Slovákov v Maďarsku? Vyjadrite svoj názor k tejto problematike.

Žáner úlohy: POROVNÁVACIA INTERPRETÁCIA

3. POSTOJ K AKTUÁLNYM OTÁZKAM

"Vyštudovať, nájsť si prácu a byť a založiť rodinu", hovorí takmer každý mladý človek o svojich potrebách. Keď si rozoberieme tieto základné potreby mladých ľudí takpovediac "na drobné", pochopíme, že možnosť uplatnenia sa mladého človeka je u nás veľmi zložitá."

(<http://infovek.sk>)

Problémy a perspektívy sebarealizácie mladého človeka v súčasnej spoločnosti

Vychádzajte z uvedeného citátu. Zamyslite sa nad vašimi osobnými skúsenosťami z oblasti danej témy. Pouvažujte nad tým, ako sa zmenila pozícia dnešnej mládeže v porovnaní s generáciou rodičov. Aké negatívne a pozitívne javy ovplyvňujú situáciu dnešnej mladej generácie? Predstavte svoje plány do budúcnosti a uveďte aj to, ako si predstavujete ich uskutočnenie.

Žáner úlohy: ESEJ

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Szövegértés		30	
II. Szövegalkotás	tartalmi minőség	30	
	szerkezet, felépítés	10	
	nyelvi minőség	30	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

javító tanár

Dátum:

		elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Szövegértés			
II. Szövegalkotás	tartalmi minőség		
	szerkezet, felépítés		
	nyelvi minőség		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: